

hold, saaledes at de norske Erhvervsinteresser opnaar det, som de anser det for nødvendigt for dem at opnaa i denne Sag. Efter min Mening skal og maa Monopolhandelen paa Grønland snarest mulig ophæves, og der er ikke nogen Grund til fra vor Side at strides stærkt med Norge paa Grund af dette Monopol, der ikke burde eksistere mere, fordi vi burde have styret Grønland saaledes, at Monopolets Opretholdelse ikke mere var nødvendig. Det er meget smukt, at vi kan paaberaabe os Ros for den Maade, paa hvilken vi har styret Grønland, men Venneros skal man ikke tage alt for stærkt til Indtægt. Vi skal hellere se paa Forholdene selv, bedømme os selv strengt i et Forhold som dette, stille store Krav til os selv.

Det er blevet skildret her, hvor daarligt Grønlanderne lever i deres Boliger og Hjem, og det kan desværre ikke nægtes, at der er en stærkt udbredt og meget dyb Fattigdom mellem Grønlanderne; bogstavelig Nød er ikke nogen usædvanlig Ting. Saadan burde det ikke være. Det maa være os en Æressag, og det er i Virkeligheden Grundlaget for vor moralske Ret — den juridiske er uomtvistelig — til at opretholde vor Suverænetet paa Grønland, at vi skaber gode Kaar for Grønlanderne, langt bedre end dem, vi hidtil har formaaet at skabe dem. Til den juridiske Ret, vi har til at styre Grønland, svarer ogsaa en moralsk Forpligtelse til at sætte os nøje ind i de grønlandske Forhold, lære Grønlandernes Krav og Fornødenheder at kende og imødekomme dem, saa vidt det staar i vor Magt.

Det er meget beklageligt, at vi danske Rigsdagsmænd ikke af Selvsyn kender det mindste til Grønlanderne. Der sad ganske vist i en Række Aar her en Mand, som mange af os ældre endnu husker som en udmærket og elskværdig Kollega, Kommandør Bluhme; han var i mange Aar den eneste Rigsdagsmand, der kendte noget til Grønland af Selvsyn. Senere har afdøde Indenrigsminister Berg set Grønland; men nu er der i den danske Rigsdag vistnok ikke et eneste Medlem, der har været deroppe. Man holder muligvis ogsaa Grønlanderne isolerede fra Rigsdagen. Den Betænkning, der foreligger som Grundlag for det Lovforslag, vi behandler, er udarbejdet af en Række Mænd, hvoriblandt der findes adskillige Grønlandere, men der har ikke været en eneste Repræsentant for den danske Rigsdag med i det Arbejde. Hvis danske Rigsdagsmænd havde været med, havde de her haft Lejlighed til at lære adskillige Grønlandere, og vel af de mest ansete og

fremtrædende, at kende, og det vilde have kunnet være til megen Nytte. Der maa naas mere Kontakt mellem Grønlanderne og den danske Rigsdag, hvis man skal kunne vente en Lovgivning her i Danmark, som virkelig kan imødekomme Grønlandernes berettigede Krav. Bedst var det, om danske Rigsdagsmænd i stort Omfang kom op til Grønland og saa de grønlandske Forhold. Men det har den grønlandske Handel aldrig vist nogen aktiv Interesse for, der har aldrig fra den grønlandske Handels Side, mig bekendt — og jeg har dog snart været Medlem af dette høje Ting i 30 Aar — foreligget nogen som helst Henvendelse eller Opfordring eller blot Antydning af, at man vilde være glad ved, at danske Rigsdagsmænd vilde komme op til Grønland og ved Selvsyn gøre sig bekendt med Forholdene, saaledes som man kan det ved et kortvarig Besøg, om mere kan der jo ikke være Tale, men det kunde godt tænkes, at Rigsdagsmænd, som først en Gang var kommet derop og havde gjort Bekendtskab med grønlandske Mænd der og havde faaet Interesse for Forholdene, kunde søge derop senere og sætte sig nøjere ind i Forholdene. Dette tror jeg er en Pligt for os, det vilde jeg meget tilraade skete, og jeg vilde meget ønske, at den grønlandske Handel vilde vise Interesse for at fremme saadanne Planer.

Det nytter ikke, tror jeg, med et eneældigt Regereri oppe paa Grønland. I Virkeligheden fremgaar dette ogsaa af den foreliggende Betænkning, som jeg for øvrigt ikke kan rose i høj Grad. Det forekommer mig, at det er en ret svag Betænkning, det er, ligesom det hele er skrevet med noget paaholden Pen, som om der over det hele har svævet en eneældig Magt, som gjorde, at man udtrykte sig med liden Frihed. Men dog kommer forskellige Meninger til Orde, og i hvert Fald indirekte kommer der ogsaa Udtryk for, at hvis man ikke faar Grønlanderne til selv at forstaa deres eget bedste, saa er vi saamænd ikke i Stand til med Regeringsmagt og -myndighed at faa endrettet Forholdene saaledes, som de bør indrettes deroppe. Jeg skal blot nævne, at med Hensyn til Fredningstider og lignende udtaler Udvalget Side 75, at det „henstiller ogsaa her, at disse Tilstande søges forbedret gennem Agitation i Skrift og Tale, og at det kan lade sig gøre, beviser nogle Oplysninger, et Medlem af Udvalget (D. Olsen)“ — han bor paa Holsteinsborg — „har givet fra sin Kommune. Her har Kommuneraadet fastsat en fuldstændig Erhvervsturnus, og det er her